

Amsterdamske preporuke OEBS-a o Slobodi medija i Internetu

14. jun 2003.

Ubeđeni smo da bez obzira na tehnička sredstva koja se koriste da rad novinara učine dostupnim javnosti – bilo da je u pitanju televizija, radio, novine ili Internet – osnovna ustavna vrednost slobode medija ne sme biti dovedena u pitanje;

Potvrđujemo da su tom principu, koji je stariji od većine medija današnjice, posvećena sva moderna evropska društva;

Zabrinuti smo zbog cenzure koja se nameće Internetu i novim merama koje se razvijaju u cilju sprečavanja slobodnog protoka informacija;

Potvrđujemo principe istaknute u Zajedničkoj izjavi OEBS-a, UN-a i OAS-a u Londonu od 20. novembra 2001. godine.

Uzimamo u obzir Deklaraciju Saveta Evrope o slobodi komunikacija na Internetu od 28. maja 2003.

Zastupnik OEBS-a za slobodu medija pozvao je predstavnike akademskog sveta, medija, specijalizovanih NVO iz Evrope i SAD kao i predstavnike Evropskog parlamenta, Saveta Evrope, Evropske komisije i OEBS-a da učestvuju na konferenciji "Sloboda medija i Internet" održanoj 13–14. juna 2003. godine u Amsterdamu, Holandija.

Sledeće preporuke su predložene od strane Predstavnik OEBS-a tokom konferencije:

Pristup

- Internet pruža određen broj različitih usluga. Neke od njih još uvek se nalaze u fazi razvoja. One služe kao alati bez kojih često ne mogu kako građani, tako ni novinari i s toga su važne za slobodu medija. Tehnologija, kao takva, ne može se smatrati odgovornom za moguće zloupotrebe. Napredak se ne sme sprečavati.
- Pristup digitalnim mrežama i Internetu mora se stimulisati. Barijere na svim nivoima, bilo da su one tehničke, strukturalne ili obrazovne prirode treba eliminisati.
- U izvesnoj meri, brz razvitak digitalnih mreža može se objasniti time što je većina osnovnog koda i softvera u javnom vlasništvu, dostupan svima da ga koriste i poboljšavaju. Ova besplatna infrastruktura jedan je od ključnih elemenata slobode izražavanja na Internetu. Pristup javnosti važan je kako zbog tehničkog tako i zbog kulturnog napretka i ne sme biti ugrožen usvajanjem novih uslova u vezi sa zakonom o patentima i zaštiti autorskih

prava.

Sloboda izražavanja

- Prednosti velike mreže resursa i slobodnog protoka informacija veće su od opasnosti zloupotrebe Interneta. Ali, protivzakonito korišćenje Interneta ne može se tolerisati. Nelegalan sadržaj mora se krivično goniti u zemlji njegovog porekla, ali zakonske kao i aktivnosti policijskih službi moraju da imaju za jasan cilj nelegalan sadržaj, a ne infrastrukturu samog Interneta.
- Borba protiv ilegalnog sadržaja na globalnom nivou, kao što je dečija pornografija, mora biti zagarantovana. Svi postojeći zakoni moraju biti, takođe, primenjeni na Internetu. Međutim, osnovni princip slobode izražavanja ne sme biti ograničavan. Ne postoji potreba za novim zakonima.
- U modernim, demokratskim i građanskim društvima sami građani treba da odluče čemu žele da pristupe putem Interneta. Pravo pružanja i primanja informacija osnovno je ljudsko pravo. Svi mehanizmi filtriranja i blokiranja sadržaja su neprihvatljivi.
- Sva sredstva cenzure koja su neprihvatljiva u okvirima “klasičnih medija” ne smeju biti korišćena ni za Internet medije. Novi vidovi cenzure ne smeju biti razvijani.

Obrazovanje

- Računarska i Internet pismenost mora biti stimulisana kako bi se ojačalo tehničko razumevanje važnosti softvera i koda. Ovo je potrebno kako bi se ostavio prostor za mogućnost definisanja buduće uloge Interneta i njegovog položaja u građanskom društvu.
- Internet pismenost mora biti primarni cilj obrazovanja u školama. Potrebno je organizovati i kurseve za odrasle. Neophodno je uvesti specijalnu obuku za novinare kako bi im se omogućilo da rade sa Internet sadržajem i time se postigao viši standard profesionalnog novinarstva.

Profesionalno novinarstvo

- Sve je veći broj ljudi sposobnih da dele svoje stavove sa sve brojnijom publikom putem Interneta, bez korišćenja “klasičnih medija”. Privatnost komunikacije među pojedincima mora se poštovati. Infrastruktura Interneta se koristi u različite svrhe i sva nadležna zakonodavna tela moraju biti toga svesna.
- Novinarstvo se menja u digitalnoj eri. Nove forme medija se razvijaju i zaslužuju istu vrstu zaštite kao i “klasični mediji”.
- Tradicionalne i široko prihvaćene vrednosti profesionalnog novinarstva, prihvatajući odgovornost novinara, treba negovati kako bi se obezbedili slobodni i odgovorni mediji u digitalnoj eri.